

СИЛАБУС

Волинський національний університет імені Лесі України

Факультет біології та лісового господарства

Кафедра лісового і садово-паркового господарства

Дисципліна: «Основи композиції та топіарного мистецтва»

Коротка характеристика: вибіркова; 3 курс 5 семестр; 5 кредитів ЄКТС; 150 (з них лекцій – 10 год., практичних – 20 год.)

Розклад занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Викладач: [Шепелюк Марія Олександрівна](#), кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри лісового і садово-паркового господарства

Електронна пошта: shepeliuk.mariia@vnu.edu

Передумови вивчення курсу: Творчий підхід та володіння базовими знаннями природничих наук.

1. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна спрямована на вивчення закономірностей компоновання рослинного асортименту в просторі згідно функцій, мети та природних умов розташування об'єкту. Теоретична та практична підготовка фахівців, головним завданням яких є використання мистецьких засобів та творчий підхід при проектуванні об'єктів зеленого господарства, підготовка кваліфікованих фахівців із всебічним знанням топіарного мистецтва для створення садово-паркових об'єктів.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ

В процесі вивчення дисципліни студенти здобувають такі компетентності:

- здатність застосовувати основні види і закони архітектурної композиції при проектуванні ландшафтних об'єктів;
- використовувати мистецькі закони, як основу в творчому процесі організації сучасних та історичних ландшафтів;
- розробляти концепцію ландшафтного об'єкту спираючись на його функціональне і соціальне призначення;
- формувати елементи топіарного мистецтва з деревних рослин;
- проводити догляд за зеленими скульптурами, щільними лінійними насадженнями;
- створювати каркаси для декорування інтер'єрів, володіти технологіями формування різних скульптур із трав'янистих та деревних рослин, вміти правильно проводити стрижку рослин.

Під час вивчення дисципліни студент засвоїть теоретичні основи і практичні методи композиції; основні засоби гармонізації середовища; основи концептуального проектування; декоративні якості деревних рослин придатних для стрижки та їх використання; технологію вирощування садивного матеріалу стрижених форм на декоративних розсадниках.

В результаті засвоєння матеріалу дисципліни, у студентів сформується здатність вирішувати поставлені завдання з вирощування та формування біологічно стійких та архітектурно-художніх зелених насаджень в населених пунктах. Що у свою чергу формуватиме та розвиватиме їх критичне мислення, лідерські здібності та здібності до комплексного вирішення проблем, а також вміння планувати ефективно час для отримання необхідних результатів у виробництві.

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекцій, які розглядаються

Змістовий модуль 1. Засоби вираження та закони композиції.

Тема 1. Предмет «Основи композиції та топіарного мистецтва», його мета, задачі. Засоби втілення художнього образу. Загальні поняття теорії композиції. Засоби втілення художнього образу: форма, колір, фактура.

Тема 2. Основні властивості та закони композиції. Закони композиції: рівновага, єдність і супідрядність, композиційний центр. Статичність, динамічність форми в композиції.

Тема 3. Засоби гармонізації композиції. Поняття ритм, контраст, нюанс, тотожність.

Тема 4. Види композиції та засоби її гармонізації. Закономірності побудови просторової композиції. Просторовий масштаб. Властивості простору. Пропорція і пропорціювання. Ергономіка в дизайні середовища.

Тема 5. Види композиції та функціональна організація об'ємнопросторової структури ландшафтних об'єктів. Площинна, об'ємна, об'ємнопросторова, фронтальна композиція. Функціональна організація об'ємнопросторової структури ландшафтних об'єктів. Типи планування.

Змістовий модуль 2. Елементи топіарного мистецтва.

Тема 6. Історія топіарного мистецтва. Поняття про топіарне мистецтво. Типи галуження гілок декоративних рослин.

Тема 7. Види обрізки дерев та кущів. Ступінь обрізки дерев та кущів. Стрижка деревних рослин. Засоби та інструменти, що використовуються в топіарному мистецтві.

Тема 8. Елементи технології обрізки та стрижки деревних рослин. Живоплоти. Особливості формування живоплотів. Рослини для живоплотів. Озеленення міських територій. Технологія обрізки дерев та чагарників. Технологія стрижки дерев та чагарників. Технологія та строки формування вічнозелених листяних, вічнозелених хвойних і листопадних чагарників.

Тема 9. Фігурна стрижка дерев та кущів. Напрямки розвитку топіарного мистецтва. Технологія та строки формування витких рослин. Технологія та строки формування кущів троянд. Технологія та строки формування крон декоративних дерев.

Тема 10. Особливості та методика формування складних фігур. Використання каркасів різних форм. Досвід створення складних фігур за кордоном та в Україні.

Перелік тем практичних робіт:

Декоративні якості і властивості дерев та чагарників.

Композиційні питання формування паркових об'єктів.

Елементи садово-паркових композицій.

Елементи топіарного мистецтва.

Вирощування садивного матеріалу для стрижневих форм у розсадниках.

Теоретичні основи обрізування рослин.

Види обрізки дерев та кущів.

Технологія закладання та обрізки живоплотів

Фігурна стрижка. Форми фігурної стрижки та рекомендовані рослини.

4. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання											Контрольна робота 1		Контрольна робота 2		Загальна кількість балів
Пр 1	Пр 2	Пр 3	Пр 4	Пр 5	Пр 6	Пр 7	Пр 8	Пр 9	Пр 10						
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	30	30	100		

Критерії оцінювання та політика викладача щодо дедлайнів

Практичні навички оцінюються за результатами виконання практичних робіт. Максимальна кількість балів за виконання роботи – 4 бали. Практична робота може бути оцінена на максимальну кількість балів, якщо студент виконав всі завдання, оформив роботу, зробив висновки.

Політика викладача щодо студента відвідування занять – відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

Політика щодо академічної доброчесності – списування під час проведення проміжних, а також підсумкових атестацій суворо заборонено (в тому числі із використанням мобільних пристроїв). Реферати повинні містити коректні текстові посилання на використані джерела інформації.

Політика щодо дедлайнів та перескладання – роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, супроводжуються додатковим усним захистом, або ж за рішенням студента оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання контрольних робіт відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний), що підтверджують неможливість або нездатність виконати завдання у встановлені строки.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки»

(https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/1_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82i%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC_%D0%9B.%D0%A3.2_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf)

5. ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами поточного контролю. При цьому завдання із цих видів контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів включно. У випадку незадовільної оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, студент складає залік. При цьому на заліку бали, набрані за результатами поточного оцінювання, анулюються. Залік проводиться у вигляді письмового тестового контролю, за результатами якого студент може отримати від 0 до 100 балів. Для отримання оцінки потрібно набрати певну кількість балів згідно шкали оцінювання.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (з можливістю повторного складання)

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Білоус В.І. Садово-паркове мистецтво: Коротка історія розвитку та методи створення художніх садів. К. Наук. Світ, 2001. 299 с.
2. Калініченко О. А. Декоративна дендрологія . К. Вища школа, 2001.
3. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць: Підручник для вузів. Львів.: Світ, 2005. 455с.
4. Крижанівська Н. Я. Основи ландшафтного дизайну: підручник. К. : Ліра-К, 2009. 217 с.
5. Кузнецов С. І., Левон Ф. М., Пушкар В. В. Асортимент дерев, кущів та ліан для озеленення в Україні – 2-ге вид., перероб. і доп. К., 2013. 256 с.
6. Топіарне мистецтво: методичні рекомендації до проведення практичних занять [уклад. А.А. Дзиба]. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2012. 124 с.
7. Тихонов В. І., Петренко В. Ф., Садова В. А. Озеленення міст і селищ. Київ: Будівельник, 1990. 208 с.
8. Tree Trimming Safety. URL: https://www.osha.gov/sites/default/files/2019-03/tree_trimming_manual.pdf
9. Morris, Hugh. (2013). Tree pruning: A modern approach. International Dendrology Society. 209-229. URL: https://www.researchgate.net/publication/286331397_Tree_pruning_A_modern_approach